

הטלות אוויריות בעזה - רק מסך עשן

מאז 3 במרץ 2025, ישראל הטילה מצור מלא על רצועת עזה, ביתם של 2.3 מיליון אנשים, רובם ילדים. שר האוצר בצלאל סמוטריץ' הכריז: "אף גרגר חיטה לא ייכנס לעזה". הכרזה זו הפכה למדיניות של רצח עם. בחודשים שלאחר מכן, השטח שקע לרעב בשלב 5, הרמה הקטסטרופלית ביותר לפי סיווג השלב המשולב לביטחון תזונתי (IPC).

עד יולי 2025, בתי החולים בעזה נותרו ללא חומרי הרדמה ומזון, רופאים קרסו מרעב במהלך ניתוחים, ועשרות ילדים כבר מתו מרעב. "אנו מרפאים אחרים בזמן שאנו עצמנו זקוקים לריפוי", כתב ד"ר פאדי בורה, מנתח מעזה, לאחר משמרת של 12 שעות על בטן ריקה. זו אינה הפרעה של מלחמה - זהו רעב מכוון, המשמש כנשק במדיניות.

המקרה המשפטי: הפרות ברורות של ישראל

ככוח הכובש, ישראל מחויבת משפטית על פי סעיף 55 של אמנת ז'נבה הרביעית להבטיח אספקת מזון וציוד רפואי. במקום זאת, היא חסמה, הפציצה ושלטה על כל הסיוע שנכנס לעזה.

על פי המשפט ההומניטרי הבינלאומי המנהגי, הרעבת אזרחים כשיטת לחימה היא פשע מלחמה (חוקת רומא, סעיף 8(2)(ב)(אא)). זו גם הפרה חמורה של סעיף 3 המשותף לאמנות ז'נבה, האוסר על "אלימות נגד החיים והאדם", כולל מעשים הגורמים למוות בשל מחסור.

ישראל גם מפרה את הצעדים הזמניים שהוציא בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) בינואר ומרץ 2024, שחייבו אותה לאפשר סיוע הומניטרי ולמנוע מעשים התורמים לרצח עם. צעדים אלה מחייבים. ישראל התעלמה מהם בגלוי.

האחריות הבינלאומית להגן

מעבר לחובותיה של ישראל, כל המדינות החברות באו"ם כפופות לאמנת רצח העם, הדורשת מניעה של רצח עם - לא רק ענישה לאחר מעשה. פסק הדין של ה-ICJ משנת 2007 בעניין בוסניה נגד סרביה אישר חובה זו: מדינות יכולות להיחשב אחראיות אם לא פעלו כאשר הייתה להן היכולת להתערב.

מסגרת האחריות להגן (R2P) מחזקת זאת: כאשר מדינה אינה מוכנה או אינה מסוגלת להגן על אוכלוסייתה - או גרוע מכך, היא המבצעת - הקהילה הבינלאומית חייבת לפעול. בעזה, העולם לא פעל. הוא אפשר זאת.

ציר הזמן חשוב: אין הטלות אוויריות ממרץ עד יולי 2025

חשוב לתקן תפיסה מוטעית נפוצה: לא היו הטלות אוויריות ממרץ עד יולי 2025. במהלך החודשים הראשונים הקריטיים של המצור הישראלי - כאשר תנאי הרעב החמירו במהירות - ישראל סירבה לאשר כל הטלות אוויריות, ורוב המדינות צייתו.

רק ב-27 ביולי 2025, תחת לחץ בינלאומי עצום ולאחר שתמונות של ילדים שלדיים ובתי חולים קורסים הפכו לבלתי ניתנים להכחשה, חודשו ההטלות האוויריות. המשמעות היא שה-144 הימים הראשונים של

המצור עברו ללא אף משלוח אווירי של סיוע.

הטלות אוויריות מתועדות מאז 27 ביולי 2025

הרשומות הזמינות מצביעות על הדברים הבאים:

תאריך	מדינות מעורבות	כמות הסיוע	סוג מטוס (אם ידוע)
27 ביולי 2025	ירדן, איחוד האמירויות	25 טון	לא צוין
31 ביולי 2025	ככל הנראה ירדן, איחוד האמירויות	43 חבילות סיוע	לא צוין
1 באוגוסט 2025	ספרד, צרפת, גרמניה, מצרים, ירדן, איחוד האמירויות, ישראל	126 חבילות (~57 טון)	תערובת: C-130 ו-A400M אושרו

משלוחים אלה - למרות שמעריכים מספר מדינות ומטוסים מודרניים - נשארים בלתי מספיקים באופן גס. האו"ם מעריך כי נדרשים 2,000-3,000 טון ליום כדי לעמוד בסטנדרטים ההומניטריים המינימליים בעזה. 57 הטונות שנמסרו ב-1 באוגוסט מייצגות פחות מ-3% מדרישה זו.

גשר אווירי של ברלין לעומת הטלות אוויריות בעזה: השוואה עובדתית

מבצע	טיסות/יום	טונות/יום	משך כולל	מטוסים בשימוש
גשר אווירי של ברלין (1948-49)	~541	~4,978	15 חודשים	C-47 (3.5 טון), C-54 (10 טון), אברו יורק
הטלות אוויריות בעזה (2025)	~2-4 (רק מאז 27 ביולי)	22-57 (שיא)	שבוע אחד (מתמשך)	C-130, A400M (מטען עד 37 טון)

למרות מטוסים מודרניים ולוגיסטיקה מעולה, ההטלות האוויריות בעזה נשארות מחוות סמליות, לא התערבויות אסטרטגיות. הגשר האווירי של ברלין תמך ב-2.2 מיליון אנשים במשך למעלה משנה עם מטוסים ישנים וקטנים יותר בסביבה שלאחר המלחמה. אוכלוסיית עזה כמעט זזה, אך התגובה הבינלאומית היא קטנה בסדרי גודל, למרות יכולות גדולות בהרבה.

למה זה חשוב: הטלות אוויריות הן מסך עשן

הניגוד מרשיע. בברלין, העולם התנגד למעצמה על כדי להציל עיר. בעזה, העולם מציית למעצמה אזורית עד כדי שותפות לפשע.

ההטלות האוויריות כיום משמשות לא כפתרונות אמיתיים, אלא ככלי יחסי ציבור - דרך לממשלות המערב להרגיע זעם פנימי מבלי להתעמת ישירות עם המצור של ישראל. הן מסך עשן, לא אסטרטגיה.

בית הדין הפלילי הבינלאומי ובית הדין הבינלאומי לצדק ישאלו: האם נעשה מספיק?

החשבון המשפטי יגיע. כאשר בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) ובית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) יעריכו את הרעב בעזה, הם ישאלו:

”האם נעשה מספיק, והאם ניתן היה לעשות יותר מוקדם?”

התשובה תהיה:

מעט מדי. מאוחר מדי. ובכוונה.

- **מעט מדי:** הסיוע שנמסר היה **שבריר ממה שהיה אפשרי**, גם עם מטוסים מודרניים ותיאום בינלאומי.
- **מאוחר מדי:** הוא החל **רק לאחר שהזעם העולמי הגיע לשיאו**, ולאחר שהרעב כבר הגיע לרמות קטסטרופליות ובלתי הפיכות.

פסק דין זה לא יגנה רק את ישראל. הוא **ימען את הממשלות שאפשרו את הזוועה הזו:**

- **ארצות הברית**, על שהגנה על ישראל דיפלומטית וסיפקה נשק
- **גרמניה**, על חסימת שפה של הפסקת אש וייצוא סחורות צבאיות
- **בריטניה**, על מתן סיוע סמלי תוך סירוב לערער על המצור
- ואחרים שנתנו לרעב להפוך לאסטרטגיה.

ההיסטוריה לא תסלח להם

בשנת 1948, העולם ארגן את הגשר האווירי ההומניטרי הגדול בהיסטוריה. בשנת 2025, הוא נתן **לאוכלוסייה שלמה למות ברעב**, והציע הטלות אוויריות סמליות **רק לאחר** שילדים רזים מילאו את המסכים וצירי הזמן.

החשבון יגיע - **באולמות בית המשפט, בארכיונים, ובשיפוט של הדורות הבאים.**